

УДК 343.431

ОНИЩЕНКО Юрій Миколайович,

кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри кібербезпеки та ДАТА-технологій факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ

<https://orcid.org/0000-0002-7755-3071>;

БАБИЧ Олександр Юрійович,

курсант 2 курсу факультету № 4 Харківського національного університету внутрішніх справ

РИЗИКИ, ПОВ'ЯЗАНІ З ТОРГІВЛЕЮ ЛЮДЬМИ, В УМОВАХ МІГРАЦІЇ УКРАЇНЦІВ ДО КРАЇН ЄС

На сьогоднішній день торгівля людьми постає як гостра проблема світового масштабу, це явище створює загрози безпеці у багатьох країнах світу та існує досить тривалий проміжок часу. Зазначена проблема не обійшла стороною і нашу державу, так згідно з проведеним опитування Міжнародної організації з міграції за період 2019-2021 рр. від торгівлі людьми постраждало 46 тисяч українців у тому числі дітей [1]. Торгівля людьми була досить важливою проблемою і раніше, але військові конфлікти та війни значно посилюють ризики пов'язані з торгівлею людьми. Це обумовлено збільшенням потоку біженців, які шукають прихисток у країнах Європейського Союзу. Люди масово приїжджають на вокзали міст країн Європи, де одразу починають шукати місце для ночівлі, роботу та захист. Через відсутність будь-якого плану, щодо поїздки найчастіше біженці звертаються до волонтерів та просто доброзичливих людей. Злочинні структури досить часто користуються страхом та невпевненістю людей, які опинились в незнайомій країні далеко від своєї домівки. Розгубленість, заляканість та відсутність нормального правового захисту таких людей робить їх легкою мішенню для злочинної діяльності. Найчастіше злочинні формування використовують біженців як практично безоплатну робочу силу, забираючи у них документи та примушуючи працювати на себе або третіх осіб.

Наразі через війну в Україні люди масово їдуть до країн Європи, зокрема Польщі та Німеччини, у яких умови прийняття біженців найбільш сприятливі

серед усіх інших. Так, за даними на початок травня 2022 року з України виїхало 6 мільйонів осіб [2]. Така кількість людей створює хаос на вокзалах, чим користуються злочинці.

Міжнародні гуманітарні організації б'ють на сполох через збільшення ризиків торгівлі людьми [3]. Вони намагаються цьому протистояти, привертаючи увагу правоохоронних структур. Поліція Берліну вже звернула на це увагу і почала попереджати про загрозу на своїх сторінках у соціальних мережах [4]. Вже зараз існують факти спроб використання українських жінок з метою сексуальної експлуатації. Так, у польському місті Люблін жінкам пропонували прихисток під виглядом волонтерів, а натомість заманювали у «невідомі автомобілі» [5]. Досить небезпечною для наших громадян є ситуація у Німеччині, де активно працюють злочинні угруповання, що займаються торгівлею людьми [6]. Як заявляє активістка Хушке Мау: «Торговці людьми і сутенери знають, що біженці можуть принести їм багато грошей» [6].

Нажаль, від проблем торгівлі людьми потерпають і діти. Існують ситуації, коли діти самотійно без супроводу перетинали кордон держави [7]. Такі діти є найменш захищеними від злочинної діяльності, та практично не здатні самотійно захиститись від посягань на свої права, у тому числі пов'язаних з торгівлею людьми. Крім цього на тимчасово окупованих територіях війська росії незаконно вивозять дітей на свою територію після чого інформації щодо місця їх знаходження, умов проживання тощо немає, що фактично є легалізованим на державному рівні викраденням людини [8].

До первинних ознак вербування з боку злочинців, що займаються торгівлею людьми, можна віднести наступне: неофіційне працевлаштування, розмите формулювання у трудовому договорі, однакові або лише позитивні відгуки, відсутність відповідних сертифікатів щодо посередництва у працевлаштуванні, відмова надання документів, гіперболізовані заробітні плати або умови проживання, постійна зміна умов та прохання віддати паспорт [9].

Отже, на сьогоднішній день проблема торгівлі людьми носить особливо важливий характер, адже війна з росією призвела до масового потоку біженців

до країн Європи. Ці люди часто, тікаючи від війни, опиняються в містах країн заходу без реальної допомоги та захисту, що робить останніх легкими мішенями для злочинців, які можуть оманом або силою зтягнути людину у рабство.

Вберегтись від торгівлі людьми можливо за допомогою активізації відповідної інформаційної кампанії, збільшення кількості тренінгів з особами, які найбільш вразливі для злочинців з торгівлі людьми; перевірки осіб, які пропонують роботу/прихисток тощо через знайомих, офіційні органи; використання біженцями виключно офіційних джерел інформації, які пройшли перевірку. У випадках підозри – одразу звертатись до правоохоронних органів, прикордонної служби, працівників посольств та консульств. Також не варто передавати свої ідентифікуючі документи третім особам, погоджуватись на неофіційне працевлаштування.

Список використаних джерел

1. Через війну Росії проти України зростають ризики торгівлі людьми, - МОМ // Організація об'єднаних націй Україна : вебсайт. 18.03.2022. URL: <https://ukraine.un.org/uk/175247-cherez-viynu-rosiyi-proty-ukrayiny-zrostayut-ryzky-torhivli-lyudmy-mom> (дата звернення: 25.04.2022).
2. Кількість біженців з України перевищила 6 мільйонів – ООН // Українська правда : вебсайт. 12.05.2022. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/05/12/7345788/> (дата звернення: 17.05.2022).
3. Гуманітарні організації б'ють на сполох через ризик торгівлі людьми! Як не наражати себе на небезпеку? // EU NEIGHBOURS east : вебсайт. 22.03.2022. URL: <https://euneighbourseast.eu/uk/news-and-stories/latest-news/gumanitarni-organizacziyi-byut-na-spoloh-cherez-ryzyk-torgivli-lyudmy-yak-ne-narazhaty-sebe-na-nebezpeku/> (дата звернення: 14.05.2022).
4. Warning notice of the Federal Police in Ukrainian and Russian language // Twitter : вебсайт. 08.03.2022. URL: https://twitter.com/bpol_b/status/1501226336483905540?s=20&t=47EYtCeILGebfd0Uf5v-Q (дата звернення: 24.04.2022).
5. Уповноважений закликає європейські країни вжити заходів для недопущення потрапляння громадян України в ситуації торгівлі людьми // Уповноважений Верховної Ради України з прав людини : вебсайт. 25.03.2022. URL: https://www.ombudsman.gov.ua/news_details/upovnovazhenij-zaklikaye-yevropejski-krayini-vzhiti-zahodiv-dlya-nedopushchennya-potraplyannya-gromadyan-ukrayini-v-situaciyi-torgivli-lyudmi (дата звернення: 27.04.2022).

6. German police warn Ukraine refugees of human traffickers // Deutsche Welle : вебсайт. 10.03.2022. URL: <https://www.dw.com/en/german-police-warn-ukraine-refugees-of-human-traffickers/a-61086922> (дата звернення: 28.03.2022).

7. Діти, які тікають від війни в Україні, наражаються на підвищений ризик торгівлі людьми та експлуатації – ЮНІСЕФ // ЮНІСЕФ Україна : вебсайт. 20.03.2022. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/press-releases/children-fleeing-war-ukraine-heightened-risk-trafficking-and-exploitation> (дата звернення: 24.04.2022).

8. Уповноважений: викрадених в Україні дітей рашисти влаштовують у свої сім'ї // Уповноважений Верховної Ради України з прав людини : вебсайт. 23.04.2022. URL: https://www.ombudsman.gov.ua/news_details/upovnovazhenij-vikradenih-v-ukrayini-ditej-rashisti-vlashtovuyut-u-svoyi-simy (дата звернення: 25.04.2022).

9. Торгівля людьми – це не міф, це реальність! Через війну Росії проти України зростають ризики торгівлі людьми // Східне міжрегіональне управління Державної служби України з питань праці : вебсайт. 28.04.2022. URL: <https://smu.dsp.gov.ua/news/torhivlia-liudmy-tse-ne-mif-tse-realnist-cherez-viinu-rosii-protu-ukrainy-zrostaiut-ryzyky-torhivli-liudmy/> (дата звернення: 29.04.2022).

Одержано 01.05.2022